

तक्कार निवारण समिती, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

तक्कार अर्ज क्रं. ६५/२०१९

श्री.विजय जयसिंगराव खोत

तक्कार अर्जदार

विस्तृद्ध

}

१. डॉ. जे.जे.मगदूम ट्रस्ट, जयसिंगपूर,
ता. शिरोळ, जि.कोल्हापूर
२. डॉ.जे.जे.मगदूम कॉलेज ऑफ इंजि.
जयसिंगपूर, ता.शिरोळ, जि.कोल्हापूर

}

वि.प.

डॉ. जे.जे.मगदूम ट्रस्ट, जयसिंगपूर, ता.शिरोळ, जि.कोल्हापूर यांचे डॉ.जे.जे.मगदूम कॉलेज ऑफ इंजि. जयसिंगपूर, यांचेकडील शिक्षक श्री.विजय जयसिंगराव खोत अधिव्याख्याता व सध्या सहयोगी प्राध्यापक सिव्हील इंजिनिअरिंग नेमणूक दिनांक ०५/०४/२००२ यांनी तक्कार निवारण समितीकडे दि.१२/०३/२०१९ रोजी तक्कार अर्ज दाखल केला आहे. अर्जामध्ये नमूद तक्कारीचे स्वरूप पुढील प्रमाणे.

१. नेमणूक दिनांकापासून (लोकल ०९/०८/१९९७) ते विद्यापीठ निवड होईपर्यंत वेतनवाढ दिलेली नाही.
२. दि.०९/०९/२००६ पासून सहाव्या वेतन आयोगाच्या दराने वेतन अदा केलेले नाही.
३. महागाई भत्ता वेळोवेळी महाराष्ट्र शासनाने लागू केलेल्या दराने अदा केलेला नाही.
४. १९ जानेवारी २०१९ च्या पत्राने सध्या मिळत असणा-या रूपये (३७४००-६७०००) (एजीपी ९०००) वरुन रूपये (९५६००-३९९००) (एजीपी ८०००) वर वेतनश्रेणी खालच्या स्तरावर आणली असून नेमणूक दिनांकापासून एप्रिल २०१४ पासून ते जून २०१८ पर्यंत दिलेल्या पगारातील फरकाची रक्कम देय असणारा पगारातून ऑडजस्ट करण्याबद्दल तक्कार

महाविद्यालयाचा अभिप्राय:

सदर शिक्षक कर्मचा-यांनी वर नमूद मुद्दा क्र. ७ येथे १ ते ४ तक्कारी मांडलेल्या आहेत. त्यापैकी तक्कार क्र. १ ते २ च्या तक्कारी संबंधीत कर्मचा-यांनी त्यामुळे सदर तक्कारी सदर अर्जानुसार मा. अध्यक्ष, तक्कार निवारण समिती, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचेकडे प्रथम

मांडलेल्या आहेत. सदर अर्जाव्दारे प्रथमच समजून आलेल्या आहेत. अशी वस्तुस्थिती असल्यामुळे मुद्रा क्र.९ येथे 'तकारीच्या संबंधात संबंधीत अधिका-याकडे तकार अर्ज केला होता काय? केला असल्यास संबंधीताला उत्तर दिले काय? असल्यास पत्राची प्रत जोडा'. तसेच मुद्रा क्र. १० येथे 'तकारीच्या दाद मागण्यासाठी सक्षम अधिका-याकडे तकार केली का? या मुद्राला प्रथम 'नाही' व नंतर 'होय' यावर मारलेली काट वस्तुस्थितीस धरून नाही. कारण तकार क्र.९ ते २ बाबत प्राचार्य किंवा संस्था यांना केव्हाही यापूर्वी तकारदार शिक्षकांनी तोंडी अथवा लेखी सूचीत केले नव्हते. तकार क्र. ३ संदर्भात संबंधित शिक्षकांनी प्राचार्य यांच्याकडे पत्र दिलेले आहे. तर तकार क्र.४ मध्ये नमूद दि. १९/०९/२०१९ रोजीचे पत्र हे प्राचार्य/ संस्था यांनी तकारदार शिक्षकास दिलेले आहे. तकार क्र.४ चे पत्र प्राचार्य/संस्था यांनी तकारदार शिक्षकास दिलेले असलेने मुद्रा क्र.९ व १० मध्ये होय/नाही वर मारलेल्या खुणा योग्य नाहीत. तकारीच्या संदर्भात केलेल्या पत्रव्यवहाराची माहिती :-

तकार क्र. ४ मध्ये नमूद दि. १९/०९/२०१९ रोजीचे पत्रास तकारदार शिक्षकांनी दि. २४/०९/२०१९ रोजी उत्तर पाठवून पत्रातील मजकूर बेकायदेशीर, अयोग्य, अवस्तुस्थितीदर्शक असलेने तो नाकारल्याचे आणि त्याचबरोबरीने खुनशी व सूडबुध्दीच्या भावनेतून पत्र दिल्याची भावना झाल्याचे कळविले होते. त्यासंदर्भात आजपर्यंतचा पत्रव्यवहार सोबत देत आहे. सोबत:- दि.१९/०९/२०१९, दि. २४/०९/२०१९, दि.११/०२/२०१९, दि.१८/०२/२०१९, दि. १२/०३/२०१९, दि.१२/०३/२०१९, दि.१९/०३/२०१९, रोजीचे पत्रे.

संस्था अभिप्राय:

मा.प्राचार्य यांनी मा.ए.आय.सी.टी.ई नवी दिल्लीच्या दि.२०/०२/२०१७ रोजीच्या पत्र क्र. F.no.1-101/DPG/AICTE/Regulation/2017 नुसार ऑनलाईन पोर्टलव्दारे तकारी नोंदवणे व निराकाराण करून तसा अहवाल मा.ए.आय.सी.टी.ई कडे पाठविणेची प्रणाली कार्यान्वीत केली आहे. प्रस्तूत दि.१९/०९/२०१९ रोजीचे पत्र सदरच्या गठीत समितीकडे वर्ग करण्यात आलेले असून समितीकडे सदर पत्र चौकशी व निर्णयार्थ विचाराधीन आहे आणि त्याबाबत तकारदार शिक्षकांना पत्राव्दारे कळविणेत आले आहे.

प्राचार्य/संस्था यांनी तकारदार शिक्षकास पत्र देवून मा.शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचेकडून संबंधितांची पदावरील नियुक्ती ही नियुक्ती स्वीकृतीच्या तारखेपासून सात वर्षांच्या कालावधीत

पीएच.डी पदवीधारण/संपादन करण्याच्या अटीस अधीन राहून होती व त्यासाठीच सु. ३७,४००/-६७०००/- व एजीपी ९००० अधिक सर्व भत्ते लागू करण्यात आले होते व या अटीची पूर्तता करण्यास सांगितले होते. परंतु दि.१९/०९/२०१९ या तारखेपर्यंत आपण संबंधित कोणी नसल्याने, नियुक्तीची घालून दिलेली अटीची पूर्तता झाली नसल्याकारणाने लागू करण्यात आलेली वेतनश्रेणीची परतरूपाने घेतले जात असून, ऐवजी या नियुक्तीपूर्वीच आपले पदासाठीची पात्र वेतनश्रेणी सु.१७०००/-३९९००/- व एजीपी सु.८०००/- ही लागू करण्यात येत आहे. पूर्वपदाचे वेतन जून २०१२ ते जून २०१८ साठी लागू होते. वेतन परतीमुळे येणा-या फरकाची रक्कम आपणास प्रलंबित देय वेतनापोटी समायोजित करण्यात येईल, अशी नोंद घ्यावी असे कळविले असता सदर पत्रास तकारदार शिक्षकांनी कोणताही खुलासा न करता उलटपक्षी दि.२४/०९/२०१९ रोजीच्या या पत्रानुसार आक्षेप नोंदविला आहे. सदर वस्तूस्थिती पाहता प्राचार्य/महाविद्यालयांनी तकारदार शिक्षकाची पीएच.डी दिलेल्या मुदतीत न झाल्यामुळे केलेली कार्यवाही योग्य असून २०१६ पुर्वी संस्थेला लिहून दिलेल्या करारामुळे सदर शिक्षकांना २०१६ च्या परिपत्रकाचा लाभ घेता येणार नाही आणि सद्यस्थितीत वर नमूद क्र. १४ येथे नमूद केलेनूसार मा.ए.आय.सी.टी.ई यांच्या मार्गदर्शक तत्वाआधारे गठीत समितीपुढे प्राचार्य यांचे दि.१९/०९/२०१९ रोजीचे पत्र व सदर तकारदार शिक्षकांचा त्यावरील आक्षेप इत्यादी पत्रव्यवहार व पत्रातील मुददे या गोष्टी प्रलंबित असल्यामुळे मा.अध्यक्ष, तकार निवारण समिती शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचेकडे तूर्तास सदर तकार क्र.४ ची तकार प्रलंबित ठेवणे उचीत वाटते. तसेच तकार क्र.१ ते ३ बाबत तकारदार शिक्षकांनी संबंधीताना प्रथम तकार दिलेली नाही व मुदत कायद्याच्या तकार विलंबाने दिल्यामुळे तरतुर्दीचाही भंग झालेला आहे. करिता तकार क्र. १ ते ३ बाबत योग्य ती पध्दत तकारदारांनी अवलंबणे योग्य असल्यामुळे माननी यांनी सदर तकार क्र.१ ते ३ सद्यस्थितीत फेटाळणे योग्य वाटते. तकार क्र.१ ते ३ बाबत तकारदारांनी योग्य ती प्रक्रिया न राबविल्यामुळे व मुद्या क्र. ९, १० मध्ये अचूक माहिती न दिल्यामुळे सदर १ ते ३ तकारी फेटाळणे योग्य वाटते.

तसेच येणेप्रमाणे वर नमूद म्हणण्यास बाधा न आणता मुद्या क्र.१ बाबत म्हणणे की नेमणूक दिनांकापासून विद्यापीठ निवड होईपर्यंत महाविद्यालयांनी जे वेतन अदा केलेले होते ते तकारदार शिक्षकांनी त्या त्या वेळी स्विकारल्याने त्याबाबत आज रोजी त्यांना तकार करता येणार नाही. विलंबानी केलेली मागणी कायदेशीर नाही.

तकार कं.२ मध्ये नमूद केलेनुसार दि.०९/०९/२००६ पासून ६ व्या वेतनआयोगप्रमाणे वेतन अदा केलेले नसल्याची बाब पाहता ६ वा वेतन लागू केलेनंतर तो स्विकारताना तकारदार शिक्षकांनी तो मान्य व कबूल केलेला आहे. त्याबाबत आज विलंबानी केलेली तकार कायदेशीर नाही.

तकार कं.३ मध्ये महागाई भत्याबाबत महाराष्ट्र शासनानी लागू केलेला दर अदा केले नसलेचे नमूद केलेबाबत म्हणणे की त्या त्या वर्षाच्या आर्थिक नियोजनानुसार कायमस्वरूपी विनाअनुदानीत महाविद्यालय असल्याने त्या त्या आर्थिकदृष्ट्या योग्य तो परवडणारा जास्तीत जास्त महागाई भत्ता अदा केलेला आहे.

तकार कं. ४ मध्ये नमूद प्राचार्य/संस्था यांनी दिलेल्या दि.१९/०९/२०१९ रोजीच्या पत्राबाबत गा-हाणी समितीपुढे चौकशी व निर्णयावर प्रलंबित असल्यामुळे चौकशीअंती येणा-या निर्णयाच्या आधारावर पुढील कार्यवाही या प्रकरणी होणे उचित राहणार आहे.

समितीची निरिक्षणे :

तकारदार यांनी नेमणूक दिनांकापासून (लोकल ०९/०८/१९९७) ते विद्यापीठ निवड होईपर्यंत (०५/०८/२००२) वेतनवाढ दिलेली नाही ती मिळावी, महागाई भत्ता महाराष्ट्र शासनाच्या दराने लागू केलेला नाही, ०९ जानेवारी, २००६ ते मार्च २०१४ पर्यंत कालावधीमधील सहाव्या वेतनआयोगाच्या दराने वेतन मिळणे, संस्थेच्या १९ जानेवारी २०१९ च्या पत्राने आपली वेतनश्रेणी (३७४००-६७०००) (एजीपी ९०००) वरून रूपये (१५६००-३९९००) (एजीपी ८०००) खालच्या स्तरावर आणली आहे व सन एप्रील २०१४ ते जून २०१८ दिलेल्या पगारातील फरकाची रक्कम देय पगारातून समायोजित करण्यात आली आहे अशा तकारी समितीकडे दाखल अर्जात नमूद केलेल्या आहेत.

१. तकारदार यांनी समितीकडे दाखल केलेल्या तकार अर्जातील कं. १ च्या तकारीत नेमणूक दिनांकापासून (लोकल ०९/०८/१९९७) ते विद्यापीठ निवड होईपर्यंत (०५/०८/२००२) वेतनवाढ दिलेली नाही असे नमूद केले आहे. याबाबत संस्थेने दिलेल्या अभिप्रायामध्ये तकारदार यांच्या नेमणूक दिनांकापासून विद्यापीठ निवड होईपर्यंत महाविद्यालयांनी जे वेतन अदा केलेले होते ते तकारदार शिक्षकांनी त्या त्या वेळी स्विकारल्यानं त्याबाबत आज रोजी त्यांना तकार करता येणार नाही. विलंबानी केलेली मागणी कायदेशीर नाही असे नमूद केले आहे.

याबाबत समितीचे मत असे की, तक्रारदार यांनी त्यांचे नियुक्ती दि.(लोकल ०१/०८/१९९७) ते विद्यापीठ निवड होईपर्यंत (०५/०४/२००२) पर्यंत वेतनवाढ त्यांना देय होत असलेचे पृष्ठार्थ नियम अथवा कागदपत्रे समितीसमोर सादर केली नाही. स्थानिक निवड समितीमार्फत नियुक्त केलेल्या शिक्षकांना वेतनवाढ दिल्या जात नाहीत.

२. तसेच तक्रारदार यांचे अर्जातील नमूद क्रं. २ व ३ या तक्रारीबाबत मा.उच्च न्यायालय, मुंबई (याचिका क्रं. १३७८५/२०२१) यांचेकडे तसेच क्र. ४ च्या तक्रारीबाबत मे. विद्यापीठ व महाविद्यालय न्यायाधिकरण, पुणे (अपील क्रं. १६/२०२१) यांचेकडे दाद मागीतल्याचे प्राप्त कागदपत्रांवरून समितीच्या निर्दर्शनास आले. तक्रारदार यांनी समितीकडे मागणी केलेल्या तक्रारीमधील दादी तसेच मे. विद्यापीठ व महाविद्यालय न्यायाधिकरण, पुणे व मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांचेकडे मागणी केलेल्या दार्दीची समितीने पडताळणी केली असता, या दोन्हीही प्रकरणातील तक्रारीमध्ये साम्य दिसून येते.

तक्रारदार यांनी समितीकडे दाखल केलेल्या तक्रारीतील काही मागण्या उपरोक्त याचिकेने मे.विद्यापीठ व महाविद्यालय न्यायाधिकरण, पुणे यांचेकडे तसेच काही मागण्या या मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांचेकडेही मागीतल्याचे स्पष्ट होते. मे. विद्यापीठ व महाविद्यालय न्यायाधीकरण, पुणे व मा.उच्च न्यायालय, मुंबई या दोन्ही न्यायालयांचे अधिकार हे या समितीपेक्षा उच्चस्तरिय असल्याने सदर प्रकरणी तक्रार निवारण समितीने याबाबत निर्णय देणे उचित होणार नाही. तसेच सदरचे प्रकरण वरील दोन्ही न्यायिक संस्थाकडे न्यायप्रविष्ट असल्याने तक्रारदार यांच्या समितीकडील तक्रार अर्जातील क्रं. २ ते ४ या तक्रारीबाबत पुढील कार्यवाही करता येणार नाही. परंतु या प्रकरणावरील समितीसमोरील सुनावणी दरम्यान तक्रारदार यांनी संस्था/महाविद्यालयाने आपला पगार पुर्णतः बंद केले असल्यामुळे उदरनिर्वाहाचा प्रश्न निर्माण झालेला असून समितीने सदर तक्रारीची दखल घेवून या प्रकरणी आदेश करावेत अशी लेखी व तोंडी विनंती समितीस केली होती.

३. सदर तक्रारदार यांच्या संस्था व महाविद्यालयाने पुर्णतः बंद केलेल्या पगाराच्या तक्रारीबाबतची लेखी व तोंडी विनंती या मुद्याकरिता दोन्ही पक्षांचे म्हणणे ऐकूण घेण्यासाठी समितीकडून न्यायाच्या अनुषंगाने विचारार्थ घेण्यात आली व सदर तक्रारदार यांच्या रोखलेल्या पगाराबाबतच्या तक्रारीवरील सुनावणीकरीता संस्था/महाविद्यालयास आपले म्हणणे मांडणेकरीता समक्ष उपस्थित राहणेबाबत समितीकडून नोटीसीव्हारे कळविणेत आले. तथापी समितीसमोर बाजू मांडणेकरीता

संस्था प्रतिनिधी समक्ष अथवा सक्षम प्रतिनिधी उपस्थित राहणे आवश्यक असताना संस्थेच्या अधिकारपत्राने महाविद्यालयाचे लिपीक समितीसमोर उपस्थित राहीले. सदर संस्था प्रतिनिधी लिपीक यांना तकारदार यांच्या रोखलेल्या पगाराबाबत संस्थेतर्फे काही लेखी अथवा तोंडी म्हणणे मांडणे किंवा रोखलेल्या पगाराबाबत निर्णय घेण्याचे अधिकार आहेत काय? याची विचारणा समितीने केली असता, त्यांनी असे कोणतेही अधिकार अथवा म्हणणे नसल्याचे समितीस सांगितले.

तकारदार यांच्या तकार अर्जातील नमूद तकारीबाबत समितीसमोर एकुण चार वेळा सुनावणी घेण्यात आली. तथापी प्रथम सुनावणी वेळी संस्था प्रतिनिधी म्हणून सचिव उपस्थित होत्या. त्यांनी तकारीबाबत म्हणणे मांडणेकरीता समितीकडे वेळ मागीतला. परंतु कोणत्याही सबळ कारणाशिवाय संस्था प्रतिनिधी गैरहजर राहीले. समितीच्या दोन बैठकीवेळी महाविद्यालयाच्या प्रभारी प्राचार्या उपस्थित होत्या. तथापी त्यांनी तकारदार यांच्या अन्य तकारीबाबत अथवा पुर्णतः बंद केलेल्या पगाराबाबतच्या तकारीबाबत कोणतेही लेखी अथवा तोंडी म्हणणे समितीसमोर सादर केले नाही.

सबब तकारदार यांच्या पुर्णतः रोखलेल्या पगाराच्या तकारीबाबत कोणतीही कागदपत्रे, अथवा म्हणणे संस्था व महाविद्यालय समितीसमोर सादर करण्यास टाळाटाळ करीत असल्याचे समितीच्या निर्दर्शनास आले. समितीकडून याची गंभीर दखल घेण्यात आली.

या प्रकरणी तकारदार यांनी महाविद्यालयात नियमित काम करून देखील त्यांचा जानेवारी २०२१ पासूनचा पगार पुर्णतः बंद करण्याचे संस्था व महाविद्यालयाचे कृत्य हे बेकायदेशीर व अयोग्य असून एखाद्या कर्मचा-यास निलंबित करणेत आले तरीही त्यास निर्वाहभत्ता देणे हे कायद्यानुसार त्या संस्थेस (Employer) बंधनकारक आहे. जेणेकरून कर्मचा-याचा उदरनिर्वाह चालेल. तथापी सदर नैसर्गिक न्यायाचा नियमही या संस्थेने पायदळी तुडवून अन्यायकारक पद्धतीने तकारदार यांचे सर्व पगार, सर्व हक्क, एकस्ट्रा पेमेंट या नावाखाली कापून घेत असलेचे दिसून येते व तकारदार यांना शुन्य पगारावर काम करण्यास भाग पाडले जात आहे व हे तकार प्रलंबित असताना घडले आहे. सबब या समितीस मानवीय दृष्टीआधारे व सेवा न्यायतत्व शास्त्र (Services jurisprudence) प्रमाणे या प्रकरणी हस्तक्षेप करणे योग्य ठरेल असे या समितीचे मत आहे.

करीता समिती खालील आदेश पारीत करीत आहे.

आदेश

१. तकारदार यांची तकार अर्जातील क्रं.१ ची मागणी अमान्य करण्यात येत आहे.
२. तकारदार यांच्या तकार अर्जातील क्रं. २ ते ४ या मागण्या वरिष्ठ न्यायालयात प्रलंबित असल्याने या मागण्यांबाबत समितीस पुढील कार्यवाही करता येणार नाही.
३. तकारदार यांचा जानेवारी २०२१ पासूनचा पगार पुर्णतः बंद करण्याचे संस्था व महाविद्यालयाचे कृत्य हे बेकायदेशीर व अयोग्य असून यातील दोन्ही पक्षकारांच्या हक्क हितसंबंधाना बाधा न येता संस्था व महाविद्यालय यांनी तकारदार यांचा कमीत कमी म्हणजे निर्वाहभत्त्याप्रमाणे होणारा पगार अदा करावा. हा आदेश या प्रकरणी मे.विद्यापीठ व महाविद्यालय न्यायाधिकरण, पुणे व मा.उच्च न्यायालय, मुंबई या दोन्ही न्याय संस्थांकडून पुढील योग्य तो आदेश होईपर्यंत अमंलात राहील.
४. तसेच तकारदार यांनी हा मुद्या मा.उच्च न्यायालयात उपस्थित करून योग्य आदेश घेणेकरीता ही समिती निर्देश देत आहे.

दिनांक : १७ NOV 2021

सदस्य

(श्री. आर.बी.तुपे)

सदस्य

(श्री. ए.ए. कुलकर्णी)

सदस्य

(डॉ.व्ही. डी. नांदवडेकर)

सदस्य

(प्रा.डॉ. एस.एस.महाजन)

सदस्य

(प्रा.डॉ.एन.बी.गायकवाड)

सदस्य सचिव

(श्रीमती ए.ए.कदम)

अध्यक्ष

(श्री.एस.पी.कुलकर्णी)

